

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izveniš nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst 250 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Stjepan Radić na mrtvaškem odru

Narod se poslavlja od mrtvega voditelja

Silen naval na Seljački dom. — Nešteti venci in sožalne brzovjavke. — Podrobnejši program nedeljskih pogrebnih svečanosti.

Zagreb, 10. avgusta. Včeraj popoldne je bilo truplo Stepana Radića prepeljeno z njegovega idiličnega doma, kjer je za vedno zaprl oči, v pomeni Seljaški dom na Zrinjevcu. Ze mnogo pred napovedano uro so se začele zbirati pred Radićevo vilo in pred Seljačkim domom velike množice, ki so naraščale od ure do ure, tako da je bila Radićeva zadnja pot s Pantovčaka na Zrinjevac impozantna manifestacija globoke žalosti, ki navdaja ob Radićevi smrti ves hrvatski narod. Po opravljenih cerkvenih obredih je med zvonjenjem zvonov vseh zagrebških cerkva krenila ogromna povorka, v kateri je šlo nad 15.000 ljudi, proti Seljaškemu domu. Po ulicah, koder se je pomikal žalni sprevod, je tvorila nepregledna množica gost spalir. Pred Seljaškim domom, kamor je dospel sprevod okrog 6. je bilo zbranih nad 20.000 ljudi, ki so se po izvršenem prenosu mirno razšli. Ponoči je bilo Radićevo truplo položeno na mrtvaški oder, danes jutraj ob 6. dalje pa je dovoljen dostop vsemu občinstvu.

Pred Seljačkim domom

— Zagreb, 10. avgusta. Že v zgodnjih jutranjih urah so zagrnila prostorni trg pred Seljaškim domom, kjer je položeno truplo Stepana Radića na mrtvaški oder, nepregledne množice, da se zadnjič poklonijo svojemu velikemu, zaslužnemu in nepozastljenemu voditelju in se od njega poslovljajo. Reditelji puščajo k mrtvaškemu odru samo posamezne skupine, da morejo vzdrževati red. Pri vratih vlada radi tega silna gneča.

Radić na odru

Seljaški dom je od zunaj in znotraj odet v črnilo. Cela fasada je preoblečena v črno platno, ravnotako stopnišče ter vsi ostali notranji prostori. Krsta stoji na poldrugi meter visokem katalfaku. Stepan Radić je oblečen v črno obleko, na obrazu pa mu igra njegov znani prirčni nasmeh, s katerim je v svojem življenju vlivl zaupanja in vedril svoj narod v najhujših dobah. Pred krsto stoji velik lesen križ, na straneh pa angelji s svečniki. Krsta, velika dvorana in predvorje so naravnost zasuti z venci in cvetjem. Do danes opoldne je bilo prinesenih že nad 200 vencev, med katerimi se zlasti odlikujeta venca poslanskega kluba KDK in zagrebške občine.

Pred Seljaški dom prihajajo neprestano nove množice meščanov in seljakov, ki žele videti mrtvega voditelja.

Tisoči sožalnih brzovjavk

Pokojnikova rodbina ter poslanska kluba HSS in KDK sta prejela do danes opoldne že več tisoč sožalnih brzovjavk iz vseh delov države in iz inozemstva. Med drugimi so izrazili svoje sožalje vsi češkoslovaški ministri, prezident Masaryk, nemška selj. stranka, češkoslovaška republikanska stranka, zveza slovanske agrarne omladine, švicarska agrarna zveza, seljaški savez itd.

Žalna seja kluba KDK

Danes dopoldne se je vršila konferenca predstavnikov občinskih klubov zagrebške občinskega sveta, na katerem so bili sprejeti sklepi glede sodelovanja pri pogrebu. Takoj nato je sledila seja finančnega odbora, ki je sklenil, da nosi stroške za pogreb mesta na občina. Jutri dopoldne ob 11. se bo vršila žalna seja občinskega sveta.

Dopoldne ob 11. do 12.30 je imel seja poslovni odbor KDK, na kateri so bili sprejeti sledeči sklepi:

Jutri popoldne ob 4. se bo vršila seja poslanskega kluba HSS, ob 6. pa komemorativna seja poslanskega kluba KDK. Na tej seji, ki bo javna, bo govoril samo predsednik. Po seji se podajo poslanci korporativno v Seljaški dom, da se zadnjič poslovijo od svojega mrtvega predsednika.

Poslovni odbor je nadalje razpravljal o organizaciji pogreba in sprejel sledeče sklepe:

Govorniki pri pogrebu

Pred Seljaškim domom bodo govorili najprej predstavniki HSS, v imenu KDK pa bosta govorila Svetozar Pribičević in dr. Trumbić. Sledili bodo govori delegatov iz inozemstva, zastopnika zagrebške občine, predstavnik sreza Ludbreg, kjer je bil Stepan Radić prvič izvoljen za poslanca, predstavnik sreza Sisak, kjer je bil Radić rojen, nato pa se bodo vršili kratki govori zastopnikov poedinih pokrajin, kakor Slovenije, Dalmacije, Bosne, Črne gore, Srma itd. ter govori zastopnikov prosvetnih organizacij HSS. Na grobu bo govoril samo en govornik in to eden izmed najintimnejših pokojnikovih sodelavcev.

Razvrstitev pogrebnega sprejoda

Glavno zbirališče za udeležence pogreba bo na Aleksandrovcu in Mažuraničevem trgu ter okoliških ulicah. Povorka bo krenila izpred Seljaškega doma. Otvoril jo bo oddelek Sokolov na konjih, ki bodo obenem skrbeli za red pri pogrebu. Za Sokoli bodo sledile deputacije seljakov in narodnih nošah, žensko v narodnih nošah, akademski omladina s profsorskim zborom, srednješolska mladina s profsorskimi zbori, osnovnošolska mladina, seljaška omladina, prosvetne korporacije, zastopniki gospodarskih krogov, delavci, uradništvo itd. Pred mrtvaškim vozom bodo šle deputacije iz inozemstva, zagrebški občinski svet in zastopniki oblasti, delegacije političnih strank, pevski društvi »Lisinski« in »Matija Gubec«, nosilci vencev in duhovščina. Za krsto bo stopala samo pokojnikova rodbina in poslanski klub KDK. Povorka se ne bo spotoma ustavila nikjer.

Odklonitev vsakršnega sodelovanja vlade. Narodne skupščine in v njej zastopanih strank

Zemljoradniški poslanski klub se je obrnil na vodstvo KDK s prošnjo, naj mu dovoli sodelovanje pri pogrebu. V smislu včerajšnjega sklepa pa je poslovni odbor to odklonil ter obenem sklenil, da odklonijo tako vodstvo KDK kakor vodstvo HSS in Radićeva rodbina vse izraze sožalja s strani vlade, Narodne skupščine in ohih političnih strank, ki sodelujejo v Narodni skupščini.

KDK za red n mir

— Zagreb, 10. avgusta. Takoj po smrti Stepana Radića je poslalo vodstvo KDK zaupnike v najbližjo zagrebško okolico, ki so narodu sporočili, da mora povsod vladata mir in da so prepovedane vse manifestacije, dokler je Radić na mrtvaškem odru.

Sožalje Narodne skupščine

— Beograd, 10. avgusta. Podpredsednik Narodne skupščine Kujundžić je poslal predsedstvu kluba HSS v Zagrebu in Radićevo vdovi sožalni brzovjavo, v katerih izraza v svojem imenu in v imenu Narodne skupščine sočustvovanje z izgubo velikega hrvatskega voditelja.

Seja okrnjene Narodne skupščine

Viharni protesti zemljoradnikov proti postopanju vladne večine. — Razprava o interpelaciji radi številnih nezdov v našem vojnem letalstvu.

— Beograd, 10. avgusta. V času, ko leži na mrtvaškem odru v zagrebškem Seljaškem domu voditelj hrvatskega naroda, ki je padel kot tretja žrtev zločinkega napada v beograjski Narodni skupščini, vlada in njena večina cinično nadaljujeta delo v okrvavljenem parlamentu in ne moreta počakati niti tako dolgo, da položijo Stepana Radića v prerani grob. Ne samo v vsej Hrvatski, marveč tudi v trezni srbijski javnosti obsojajo to početje Koroševskega režima.

Današnja seja Narodne skupščine je bila zopet zelo viharna in burna ter je bila precej jasen izraz nerazpoloženja, ki vlada v vrstah vladne večine. Seja je zopet pričela šele ob 10.40. Predsednik je takoj po otvoritvi odredil prehod na dnevni red ter dal v razpravo svoledno interpelacijo poslanca Vilderja glede nabave motorjev za vojaška letala.

Zemljoradniški Ceda Kokanović je protestiral proti temu ter zahteval, da skupščina najprej razpravlja o zapisniku včerajšnje seje.

Podpredsednik Kujundžić je to zahtevo odklonil, češ da je bila včerajšnja seja v znak žalovanja za Stepanom Radićem samo prekinjena ter da se danes nadaljuje. To je razvidno tudi iz zapisnika, ki ga je sestavil skupščinski tajnik.

Posl. Ceda Kokanović se s tem govorom ni zadovoljil ter je očital Koroševi vladi, da si tudi ona prizadeva, kako bi kar najbolj degradirala že itak popolnoma diskreditirani jugoslovanski parlament. Včerajšnja komemoracija Narodne skupščine je bila naravnost klavna. Kokanović je naglasil, da je povsod običaj, da podajo poleg predsednika Narodne skupščine ob važnih dogodkih svoje izjave tudi predstavniki poedinih parlamentarnih klubov. Smrt Stepana Radića je brez dvoma dogodek, ki interesira ves jugoslovanski narod. Vrh tega je pod okoliščinami, ki vladajo v Narodni skupščini, smatrali predsednika skupščine le za eksponenta vladne večine in zato ne bi bilo samo umestno, marveč tudi potrebno, da bi podala svojo izjavo tudi opozicija. S tem, da je predsednik

na včerajšnji seji odklonil zastopniku zemljoradniškega kluba besedo, je kršil poslovnik. Vladna večina pa je odobrila tolačenje predsedujočega in odbila Kokanovićevo zahtevo.

Ceda Kokanović je nato ponovno zahteval besedo ter govoril o kršitvi poslovnika. Končno so zemljoradniški zahtevali prozivko, ker je bilo v Narodni skupščini navzoč tako malo poslancev, da sploh ni bilo kvoruma. Prozivka je trajala vse do 12.

Nato sta ponovno govorila o kršitvi poslovnika zemljoradniški Ceda Kokanović in voja Lažić. Šele okrog pol ene je Narodna skupščina prešla na dnevni red in pričela debato o interpelaciji poslanca Vilderja. Interpelacija sta utemeljevala voja Lažić in Ceda Kokanović, odgovarjal pa je vojni minister general Hadžić, ki je zavračal trditve interpelanta in naglašal, da so bile vse nabavke izvršene komisijončno in popolnoma v redu. Nesreče se dogajajo pri vseh prometnih sredstvih in je pač zaenkrat pri letalstvu riziko še največji. Vsekakor pa je stanje našega vojnega letalstva relativno dobro in zadovoljujoče.

Za generalom Hadžićem je govoril še zemljoradniški g. Tupanjanin, ki je podarjal v nasprotju z ministrom Hadžićem, da so izgube našega letalstva mnogo nad povprečjem v drugih državah in da nam ne je prinašajo ogromno materijelno škodo, temveč zahtevajo tudi življenja naših najboljših mladih ljudi. Glavna krivda na tem leži na slabih motorjih. Mesto, da bi gledali na to, da imamo najmoderneje motorje, je vojna uprava često kupovala stare, že rabljene, slabe motorje. On pričakuje od vojnega ministra, odpravo teh nedostatkov in predlaga v tem smislu prehod na dnevni red.

Vladna večina je ta predlog poslanca Tupanjanina odklonila in sprejela prost prehod na dnevni red. Skupščinska seja je bila nato prekinjena in se nadaljuje popoldne ob 6. na dnevnem redu je še debata o vladni deklaraciji.

Borba med demokrati in kleroradikali

Konflikt radi predsedstva v finančnem odboru. — Demokrati in muslimani glasujejo proti vladi. — Velike nevarnosti za Korošev režim.

— Beograd, 10. avgusta. Na današnji seji finančnega odbora je prišlo o priliki volitve novega predsednika namesto dr. Suhotića, ki je postal finančni minister, do zelo ostrega in značilnega incidenta med kleroradikali na eni in demokrati na drugi strani. V vladnih krogih se je že več dni vršila za kulisami ostra borba za predsedniško mesto v finančnem odboru. Ker imajo radikali finančnega ministra, so zahtevali demokrati mesto predsednika finančnega odbora zase, češ da mora biti vsaj predsednik finančnega odbora strokovnjak, če je finančni minister samo politik. Ker je po dosedanjem ključu pripadalo to mesto radikalom, so se ti seveda zahtevi demokratov najodločneje uprli. Volitev se zato odlagali od dne do dne. Ker pa kljub temu ni prišlo do sporazuma, so radikali, podprti od klerikalcev, spravili volitev novega predsednika na dnevni red današnje seje.

Takoj po otvoritvi seje je stavil demokrat dr. Ribar v imenu Demokratske zajednice predlog, naj bi se volitev predsednika odgodila do jeseni, ko se volijo na novo vsi parlamentarni odbori. Za to kratko dobo pa naj vodi seje dosedanj podpredsednik demokrat dr. Sečurov. Klerikalci in radikali so med viharnimi protesti demokratov to zahtevo odklonili ter izvolili za predsednika radikala Ilijo Mihajlovića.

Demokrati so takoj zagrozili, da bodo iz tega izvajali najostrejšje konsekvence in prešli v opozicijo proti kleroradikalni večini. To svojo grožnjo so izpolnili takoj pri naslednji točki dnevnega reda, ko je šlo za naknadno odobritev kreditov, ki jih je uporabila vlada brez proračunske podlage in za katere sedaj glavna kontrola odklanja vizum. Poslanec Sečurov je v daljšem govoru ostro kritiziral postopanje vlade ter se zavaroval v imenu demokratov in muslimanov proti takemu nezakonitemu postopanju in »razmetavanju državnega denarja«.

Med njim (in kleroradikali) je prišlo do ostrega prekeranja. Kleroradikalna večina je zahtevane kredite končno odobrila, na kar je bila seja takoj zaključena.

V političnih krogih ta najnovejši konflikt med radikali in demokrati živahno komentirajo in mu pripisujejo veliko važnost glede na nadaljnje odnose v vladnih vrstah. Demokrati so že vse dni sem grozili, da bodo izstopili iz koalicije, če ne dobe predsednika v finančnem odboru. Muslimani so se v zadnjem času zopet znatno zblžali z demokrati in radi tega ne izključujejo v političnih krogih možnosti, da bo naletela vlada dr. Korošca že v bližnjih dneh na velike, morda celo nepremostljive težkoče. Nerazpoloženje muslimanov do Koroševskega režima se je pokazalo že ob priliki sestave Koroševske vlade in tudi deklaracijska debata je pokazala, da v vladnih vrstah ni one enodušnosti, ki bi bila vladi potrebna baš v teh težkih in usodepolnih časih.

Narodno žalovanje

Vse manifestacije KDK odpovedane

Zagreb, 9. avgusta, r. Poslovni odbor KDK je proglasil povodom smrti Stepana Radića štedenko narodno žalovanje.

Prvih 14 dni so odpovedane vse strankarske prireditve in manifestacije. Med drugimi je odložen tudi kmečki praznik na Krškem polju, ki bi se imel vršiti 15. t. m.

Kraljev zastopnik pri pogrebu

— Zagreb, 10. avgusta. Kakor se doznava bo zastopal kralja na pogrebu Stepana Radića komandant IV. armije v Zagrebu general Svetozar Matić.

Priprave zagrebške občine

— Zagreb, 10. avgusta. Včeraj se je vršila v mali dvorani mestne posvetovalnice konferenca predstavnikov skupin v mestnem občinskem svetu. Na seji je bilo na predlog občinskega svetnika dr. Miškolina sklenjeno, da se izvoli odbor treh oseb, ki se bo dogovoril z vodstvom KDK o sodelovanju mestne občine pri pogrebu in pri poslednjem počaščenju pokojnega Stepana Radića. V odbor so izvoljeni dr. Juriša, dr. Miškolin in podžupan Mayer. Odbor se je takoj podal radi degovora z vodstvom KDK v zgradbo oblastne skupščine. Mestna občina je poslala sožalnice klubu HSS, SDS in ge. Radićevo. Vrh tega je bilo sklenjeno, da bo mestna občina prispevala vse zelenje, potrebno za okrasitev odra in za pogreb iz mestnega vrtnarstva. Na dan sprevoda bodo po vsem mestu gorele svetilke zavite v črni flor. Na vseh mestnih zgradbah so razobešene črne zastave.

Pokojni Stepan Radić je bil zagrebški občinski svetnik od 29. marca 1920 do 22. decembra 1921 ter od 4. septembra 1927 do svoje smrti.

Manifestacija železniških delavcev

— Zagreb, 10. avgusta. Včeraj dopoldne so delavci železniške delavnice, ki so znani kot navdušeni pristaši HSS, prekinili delo ter krenili v dolgem sprevodu preko Zrinjevca proti Markovemu trgu. Pred poslojem bivšega Hrvatskega sabora so dali delavci duška svoji žalosti z neprestanim klicanjem: »Slava Stepanu Radiću«. Prvotno so hoteli delavci proglasiti generalno stavko, vendar pa jih je poslovni odbor KDK z ozirom na resni položaj in z ozirom na to, da prihajajo mnoge deputacije iz pokrajine, prepovedal, da so odstopili od svoje namere in da so se delavci okoli 11. dopoldne vrnili nazaj na delo. Pred Hrvatskim seljaškim domom je eden izmed delavcev imel govor ter pozval svoje tovariše, naj se zopet mirno razidejo in vrnejo na delo, kar so tudi storili. Dostojna na manifestacija delavstva, ki ga je bilo okrog 1000, je napravila na vso javnost najboljše vtis.

Žalovanje na borzi

— Zagreb, 10. avgusta. Upravni odbor zagrebške borze je imel včeraj sejo, na kateri je soglasno sklenil, da v znak žalosti zaradi smrti Stepana Radića takoj ustavi borzno poslovanje. Predsednik Stanko Švrlljuga je imel kratek spominski govor v čast pokojnemu Stepanu Radiću, poudarjal je nenadomestljivo izgubo, ki je zadela s smrtjo tudi gospodarske kroge.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.81 — 22.87 (22.84). Berlin 13.5525 — 13.5825 (13.5675). Bruselj 0—7.9182. Budimpešta 0—9.9247. Curih 1094.1—1097.1 (1095.6). Dunaj 8.017 do 8.047 (8.032). London 276—276.8 (276.4). Newyork 56.83—57.03 (56.93). Pariz 0—222.47. Praga 168.3—169.1 (168.7). Trst 296.6—298.6 (297.6).

Efekti: Celiska 158—0. Ljubljanska kreditna 128—0. Kreditni zavod 170—175. Vevče 105—0. Ruše 265—285. Kranjska industrijska 300—0. Stavbna 56—0. Šušir 105—0.

Lesni trg: Tendence čvrsta. Zaključeni so bili 3 vagoni, in sicer 2 vagona hrastovih neobrobjenih hlodov, 100 vag. nakl. post. po 900 in 1 vag. bukovih plohov nežamanih. I. II., III., monte, 100 vag. meja po 530.

Deželni pridelci: Tendence nespremenjena, zaključeni je bilo 5 vagonov, in sicer 2 vagona turške, 1 in pol

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 803.20. Newyork 56.93. London 276.40. Curih 10.95. Milan 296.6. Praga 168.70. Berlin 13.5675. Praga 168.70. Efekti: Vojna škoda 421—422.

INOZEMSKA BORZA.

Curih: Beograd 9.13. London: 25.21. Newyork 519.45. Pariz 27.26. Milan 27.168. Berlin 123.80. Praga 15.2025.

Dnevne vesti.

— **Iz državne službe.** V višjo skupino so pomaknjeni politično — upravni uradniki Maks Vršer pri velikem županu v Mariboru, dr. Alojzij Gregorin, upravitelj brežiškega sreza, dr. Franc Ogrin, upravitelj kamniškega sreza, Oton Kette pri velikem županu v Ljubljani, dr. Vladimir Fon pri sreskem poglavarju v Kamniku, Anton Krajšek pri sreskem poglavarju v Novem mestu, Rafael Mahnič pri sreskem poglavarju v Ptuj, Dominik Dereani pri velikem županu v Mariboru in dr. Zvonko Bratina pri sreskem poglavarju v Ptuj.

— **Beograjsko učiteljsko obsoja zločin v Narodni skupščini.** V Beogradu se je vršilo te dni zborovanje UJU, sekcije Beograd. Zborovanja se je udeležilo mnogo delegatov iz Srbije, Črne gore in Vojvodine. Predsednik Milan Popović se je v svojem govoru dotaknil tudi zločina v Narodni skupščini in izjavil: Zločin v Narodni skupščini, kjer sta padla dva odlična hrvatska zastopnika, je silno vnemirilo prebivalstvo vseh krajev naše države. Prepričan sem, da govorim v imenu vseh, če izjavim, da se učitelji zgražajo nad tem zločinom in žele, da bi zavladal po vseh tragičnih dogodkih v državi red in mir.

— **Razkol v gostilničarski zvezi.** Udruženje gostilničarjev, restavrativcev in kavarnarjev za zagrebško oblast je pokrenilo akcijo, da izstopi iz središnjega saveza Udruženja gostilničarjev in kavarnarjev SHS s sedežem v Beogradu. Vzrok razkola je v prvi vrsti ta, da je tudi centrala te organizacije pokazala, da so ji interesi članov deveta briga in da o delovanju na organizatornem polju nima pojma. Poleg tega so prečanski gostilničarji, hotelirji, restavrativci in kavarnarji z raznimi dajtevami mnogo bolj obremenjeni nego srbijanci. Zagrebško udruženje napenja zdaj vse sile, da pride čimprej do ustanovitve enotne organizacije vseh prečanskih gostilničarjev, hotelirjev, restavrativcev in kavarnarjev.

— **Tujski promet na Rabu.** Zadnje dni je dotok tujecev v naša letovišča sicer nekoliko manjši, ker je politični položaj naše države zelo kritičen, vendar so na Rabu z letošnjim tujim prometom zadovoljni. Do 31. julija lanskega leta je bilo na Rabu 4775 gostov, letos do 31. julija pa 5481.

— **Kongres slovenskih inženjerjev in arhitektov.** Od 22. do 24. t. m. se je vršil v Sofiji kongres slovenskih inženjerjev in arhitektov, katerega se udeležili delegati inženjerskih zbornic vseh slovenskih držav.

— **Daleč gre glas o naši smrti.** Vest o groznem zločinu v Narodni skupščini, s katero so se velesilni hegemoni razgledali in osramotili pred vsem kulturnim svetom, je prodrla celo v vzhodnosibirsko mesto Harbin, ki je zdaj pod kitajsko upravo. Iz Harbina smo prejeli pismo trgovskega pomočnika g. Josipa Pibernika, ki pravi, da se celo Slovenci daleč v tujini zgražajo nad nečuvnim početjem beograjske klike. To zanimivo pismo objavimo jutri.

— **Nove zaplembе zagrebških listov v Sarajevu.** Iz Sarajeva poročajo, da je tamkajšnja policija v sredo zjutraj zaplenila zagrebške liste v vseh trafikah in prodajalnicah. Postopanje sarajevske policije, ki ni z nobenim zakonom utemeljeno, razlagajo na ta način, da je edini namen policije v tem, da čitatelji zagrebških listov ne dobe pravočasno v roke, nego šele čez več dni.

— **Letošnja miss Rogaška Slatina.** Pred dnevi se je vršilo v Rogaški Slatini veliko lepотно tekmovanje za naslov »Miss Rogaška Slatina 1928«, katerega so se udeležile v kopališču bivačice lepote iz vseh pokrajin naše države, kakor tudi več inozemk. Jury so tvorili zdravniki, profesorji, književniki, inženjerji in novinarji. Sodniški odbor je bil zelo strog in pedanten v ocenjevanju. Po dolgem izbiranju je bila soglasno izbrana kot najlepša dama simpatična Sarajevčanka Stanislava Simović, hčerka sarajevskega komandanta mesta generala Simovića.

— **Beograjska »Reč« preneha izhajati.** 15. t. m. preneha izhajati v Beogradu glasilo SDS »Reč«, ker je stranka svoje posle v Beogradu likvidirala in se preselila v Zagreb.

— **Cerkle pri Kranju.** V nedeljo dne 19. avgusta t. l. odkrije tukajšnje prostovoljno gas. in reš. društvo spominko ploščo blagopokojnemu Francetu Barletu in prvemu starosti J. G. Z. Podrobnosti slavnostnega dne so razvidne na lepkih, ki so jih prejele vse župe v J. G. Z. Dolžnost vseh gasilskih društev je, da se v čim večjem številu ali vsaj po deputaciji udeležijo tega slavlja, da naše gasilstvo pokaže s tem, da ve in zna ceniti ter spoštovati spomin svojih največjih borcev za vzvišeno gasilsko idejo.

— **Vreme.** Sodeč po stanju barometra poslabšanja vremena še ni pričakovati. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 765.5 mm, temperatura je znašala 17 stopinj. Včeraj je bilo lepo po vsej državi. Temperatura se je v naši državi v splošnem izenačila in znaša povprečno 28 stopinj. V Splitu in Dubrovniku so imeli včeraj 29 stopinj, v Ljubljani, Zagrebu in Skopju 28, v Mariboru in Beogradu 27, v Sarajevu 25. Vse kaže, da ostane vreme lepo vsaj do mlaja, ki bo 15. avgusta ob 14.49. Lahko pa ostane lepo tudi do polne lune, ki bo 31. avgusta ob 3.43.

— **Smrtna kosa.** Včeraj je preminul v Ljubljani po dolgi in težki bolezni mestni stavbnik g. Josip Konič. Pokojni je bil mož dela in kremenitega značaja. Mestna občina je izgubila z njim zanesljivo moč, ki jo bo težko nadomestiti. Pogreb bo jutri ob petih popoldne iz Marmontove ulice 16. — Včeraj je umrl v Ljubljani pekovski mojster g. Jakob Gril. Pokojni je bil v mestu na glasu kot značajan, simpatičen mož, ki je imel mnogo iskrenih prijateljev in znancev. Pogreb bo jutri ob 3. popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice. Blag jima spomin! Težko prizadetim rodbinam naše iskreno sožalje!

— **Zanimivi pojavi na nebu.** Danes je zaleda zemlja na svoji poti okrog solca na najgostejši del roja meteorjev, ki se imenuje v svojem radiantu v sovezdju Perseidi. Že več noči se vidijo na nebu, zlasti na jugozapadnem delu, krasni meteorji, ki presekaajo v večjih ali manjših lokih atmosfero naše zemlje in zapuščajo za seboj žareče repe. Predsnočnim se je videl na padnem delu nebesnega ogromen meteor in njegova pot skozi ozračje je žarela še nekaj sekund potem, ko je meteor že izginil v brezračno prostranstvo. Ljubitelji nebesnih pojavov imajo zdaj najlepšo priliko opazovati meteorje, ki se vidijo zlasti pred polnočjo.

— **Nesrečen padez z drevesa.** Včeraj je splezal v Zagorju na drevo na domačem vrtu 7 let stari sinček rudniškega strelnega mojstra Jožek Logar. Na precej višoki veji mu je naenkrat spodrsnilo in deček je padel na tla, pri čemur se je obično poškodoval na nogah in na levi roki. Z večernim vlakom so ga prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer so ga obržali na zdravljenje.

— **Nezgodna ruskega kadeta.** Včeraj popoldne je napravila večja skupina ruskih kadetov izlet na grad Ponoviče pri Litiji, kjer je nastanjena ruska gimnazija. Med njimi se je nahajal tudi 14letni Vladimir Melnikov, kadet krimskega kadetskega kora, ki je tako nesrečno tekel po strmem gričku proti cesti pod gradom, da se je spodtaknil in padel z glavo napej na z deskanji pokrito apeno jamo. Pri padcu se je močno poškodoval na glavi in so ga morali še tekom noči odpeljati v ljubljansko bolnico.

— **Smrt Slovenca v Ameriki.** V kraju Ely, država Minnesota, se je nedavno smrtno ponesrečil Janez Plut. Okolica kraja je namreč zelo romantična in tja prihajajo na izlete številni turisti. Nedavno je Plut prevažal v čolnu nekega čikaškega zdravnika in njegovega sina. Zašel je s čolnom v vrtinec in se prevrnil. Zdravnik in njegov sin sta se rešila, Plut je pa utonil. Pokojni je bil star šele 19 let.

— **Potovanje Sarajevčana okrog sveta.** V Sarajevu je sklenil že pred več leti redurirani davčni uradnik Oton Magjer, da napravi pot okrog sveta in sicer peš, ker nima denarja za vožnjo. Potovanje bo nastopil prve dni septembra in računa, da se bo vrnil čez pet let v Sarajevo. Obhoditi misli vseh 5 kontinentov. Pot ga bo vodila preko Evrope, Azije, Severne Afrike in Južne Amerike. Na svojem potovanju misli proučiti življenje in običaje narodov in njihovo kulturo. Preživljati se namerava z denarjem, ki ga bo spotoma na ta ali oni način zaslužil. Spotoma bo zbiral avtograme raznih odličnih osebnosti in tudi to mu bo nekaj neslo. Obleden bo v hrvatsko narodno nošo, ki jo je naročil pri nekem znanem sarajevskem krojaču. Zdej čaka edino le še na nekega svojega prijatelja, ki mu je obljubil, da ga bo spremljal na potovanju.

— **Brez sledu izginila.** Ljubljanska policijska direkcija je prejela brzojavno vest, da je uradnica Marija Menharč, zaposlena pri tiskarji »Aromatik« v Novem Sadu pred dobrim tednom odpotovala v trgovskih zadevah. S seboj je imela večjo vsoto denarja in sicer okoli 30.000 Din. Dne 3. avgusta je bila še prijavljena v Zagrebu, od tega dne pa manjka vsaka sled za njo. Policija sumi, da je prišla uradnica najbrž kakemu pusto-locu v roke, ni pa izključeno, da je postala žrtev zločina. Menharčova je rodom Slovenka in je stara okoli 29 let. Doma je bila iz kraja Ihoval, njeni roditelji pa žive v Mariboru.

Iz Ljubljane

— **Jubilej dela.** V petek dne 10. avgusta praznuje g. Andrej Finc, strojevodja državnih železnic v Ljubljani, 40letni jubilej svojega trudopolnega dela. To je pač redek primer, da dočaka kdo tako slavo pri tako napornem delu. Jubilantu, ki je še zdrav in čil in vseskozi napreden mož, kličemo: »Na mnoga leta«.

— **Ali vojaštvo ne pozna pijetete?** Pišejo nam: Smrt velikega voditelja hrvatskega naroda Stevana Radića je globoko pretresla vso državo in tudi Ljubljana se je v znak žalosti odela v črno. V mestu so redke hiše, na katerih bi ne plapolala žalna zastava. Ljubljana se je že na zunaj pridružila hrvatskemu narodu v neizmerni bolesti, ki ga navedaja ob mrtvaškem odru Stevana Radića. Tem večje in globlje je žalovanje v srcih vsega ljubljanskega prebivalstva, ki se zaveda, kdo je bil Stepan Radić in kaj je naša nesrečna država izgubila z njim v najkritičnejšem trenutku. Zato se nam zdi naravnost nečuvno početje vojaštva v vojašnici kralja Petra, kjer ves dan igra godba in kjer plešejo vojski kolo. Če že med vojaštvom ni nobene pijetete in če so vojski krogi mnenja, da lahko rajajo in plešejo v času, ko vsi iskreni ljudje v državi žalujejo, naj bi imeli vsaj toliko takta, da bi ne motili čute pijetete med civilnim prebivalstvom. Toliko korektnosti pač lahko zahtevamo tudi od vojaških krogov.

— **Upravičeno nezadovoljstvo radioamaterjev.** Pišejo nam: Dva dni sem že se delajo poizkusi na novo zgrajeni oddajni radio — postaji Domžale. Čuje se pri nas ter v Ljubljani prav močno in čisto, v kolikor dopuščajo to več ali manj dobre gramofonske plošče. Gramofonov dobrih in še več slabih slišimo sicer na vsakem vogalu več kot preveč. Pričakovali smo pač kaj izvirnega — vsaj kakšne klavirske skladbe. Ravno od 8. do 9. ure se proizvajajo glavni programi celega sveta, mi ljubljanci pa smo primorani poslušati gramofonsko muziko. Če se za prve poizkuse ne more dobiti orkestra — kaj še bo. — **Radioamater.**

— **Cestne nesreče radi nepredvidnih kolosarjev in soferjev** se vedno bolj množijo. Kakor vse kaže, tudi denarna globa pri nekaterih nič ne pomaga. Potrebno bi bilo,

da se takim nepobisljivim dirkačem, ki so bili že kaznovani, vsaka nadaljna vožnja prepove, če pa tudi to grešnika ne spamejuje, naj se mu odvzame kolo in proda — denar pa naj se razdeli med največje invalide ali povozene.

— **Kaj bo z vodovodom v Rožni dolini?** Pišejo nam: Toliko se je govorilo, pisalo in sklepalo o vodovodu v Rožni dolini, o tem je sklepal tudi občinski svet, ki je v principu že odobril napeljavno vodovodnih cevi v Rožno dolino, toda zdi se, da ostane samo pri obljubah in načrtih. Sedaj smo v avgustu, toda še nihče se ni zanimal, nihče se ne zmeni za naš vodovod. Ali ga mami mislijo napeljati v oktobru ali prihodnje leto, ali je ves načrt padel v vodo in bo ostalo samo pri besedah? Povdarjamo, da Rožna dolina nujno potrebuje vodovod, odnoso zdravno pitno vodo, kajti studenci in vodnjaki so v sedanjih suhi skoraj popolnoma usahnil in Rožnodolčani moramo hoditi po dobro in zdravo pitno vodo do prvih mestnih hiš. Da to ni prijetno, mora pač vsakdo uvideti. Dobra pitna voda je predpogoj zdravlja in zato je potreba in zahteva, da dobi Rožna dolina svoj vodovod, več kot nujna. Rožnodolčani apeliramo na g. župana in na občinski svet, da čim prej ukrepe vse potrebno, da bo vprašanje preskrbe z vodo, ki je prišlo že v akuten štadij, kmalu je ugodno rešeno.

— **Izjemna vožnja električne cestne železnice v Ljubljani.** P. n. občinstvu se vlnjudo naznanja, da bo čakała konec predstave cirkusa »Kludsky« v dnevi petek, sobota, nedeljo in ponedeljek 1 garnitura električne cestne železnice pred kavarno »Evropa« in 1 garnitura pred glavno pošto in bodo imele zveze tudi na dolensko stran. Mesecne in proste vozne karte za to vožnjo ne veljajo.

— **Cepilni tečaj.** (Okuliranje.) Ljubljanska kmetijska podružnica priredi v torek dne 14. t. m. od 3. do 5. popoldne v drevnici kmetijske družbe na Poljanski cesti št. 59 cepilni tečaj (okuliranje). Prosimo one člane, ki se za cepljenje zanimajo, da se zbero ob 3. uri popoldne v družbeni drevnici. Tečaj bo vodil strokovni tajnik kmetijske družbe g. Kafol. V slučaju slabega vremena se vrši tečaj ob istem času in na istem prostoru v petek dne 17. avgusta. — **Odbor.**

— **Otvoritev telefona Leskovec pri Krškem.** Dne 1. avgusta t. l. je bila pri pošti Leskovec pri Krškem otvorena telefonska služba.

— **Društvo »Soča«** naznanja svojim članom žalostno vest, da je danes preminul družinu zvesti tovariš g. Jakob Gril, lastnik pekarnice v Ljubljani. Pogreb se bo vršil v soboto 11. t. m. ob 3. popoldne iz kapelice javne bolnice k Sv. Križu. »Sočani« in prijatelji, naprošeni ste, da se pogreba našega rojaka in tovariša udeležite polnoštevilno. Predsedstvo. 612n

— **Medvedček Jože iz Šiške** je izročil Podpornemu društvu slepih Din 100, katere je plačala Ivana Kapus radi žalitve istega.

— **Ženska Ciril - Metodova podružnica** v Šiški priredi na Jernejevo nedeljo dne 26. avgusta »dan bonbončkov«. 613n

— **Invalidska loterija.** Včeraj popoldne je vozil po ljubljanskih ulicah lep avtomobil, znamke Fiat. Ta avtomobil pripada skupini lepih, elegantnih avtomobilov, ki so določeni za glavne dobite loterije Invalidskega združenja, katere se bo vršila 19. t. m. Sečke se dobe po 10 Din pri glavnem zastopstvu za Ljubljano v menjalnici Reicher & Turk v Prešernovi ulici.

— **Obitniško društvo v Ljubljani** vabi svoje članstvo, da se udeležijo pogreba preminulega člana g. Jakoba Grila, pekoveškega mojstra v Ljubljani, ki se vrši jutri, v soboto ob pol 3. uri popoldne izpred mrtvašnice Državne bolnice. — **Načelnik.**

— **Dve tatvine.** Ključavničarju Karlu Herbstu, zaposlenemu na državni železnici, je nekdo izmaknil listnico in legitimacijo. Herbst trpi 50 Din škode. — V kopališču Kolizeja je neki spretni umovnik s ponarejenim ključem odprl kabino in izmaknil kavarnarju Leonu Pogačniku okoli 400 Din iz hlačenega žepa.

— **Delavčeva nezgoda.** Včeraj popoldne je med delom skočil 17letni delavec Niko Klošič, zaposlen pri gradnji kopališča SK Ilirije pod Tivolijem nasproti vselejima, tako nerodno z odra na tla, da si je izvinil desno nogo v členku. Prepeljali so ga v splošno bolnico, kjer so mu nogo uravnali, nakar je Klošič zapustil bolnico in se bo zdravil v domači oskrbi.

— **Nesreča ali zločin?** Sinoči je bila nekaj minut pred polnočjo telefonično obveščena mestna reševalna postaja, da je bil malopre najden v grmovju ob železniški progi Zalog - Ljubljana neznan, kakih 40 let star možki, nezavesten. Iz velike rane na levi strani čela mu je curčila kri, pri natančnejšem ogledu pa so opazili, da mu teče kri tudi iz ust. Mestni rešilni avtomobil je nemudoma oddrvel tja in nezavestnega moža odpeljal v bolnico. Iz dokumentov, ki so jih našli pri panesrečencu, so ugotovili, da imajo opraviti z Nikolajem Zalom, rojenim leta 1895. v Gnojnici, srez Karlovac. Med drugimi dokumenti so našli v Zalakovih listnicah potni list in brezplačni vojni listek za Ameriko. Denarja so našli 15 dolarjev in nekaj desetdinarskih bankovcev. Orožništvo v Zalogu je takoj uvedlo obširne poizvedbe, ki pa so zaenkrat še brezuspešne. Obstojata dve možnosti in sicer: ali je Zalak padel po nesreči iz drvečnega vlaka in se ponesrečil, ali pa je kdo v zločinskem namenu palnil med vožnjo iz vagona. Ponesrečenec se do danes opoldne še ni zavedel.

Umestno opozorilo.

Mož in žena, ki sta že precej v letih, sedita po večerji v sobi in se razgovarjata. Možu se naenkrat zazdela in pri tem kar le močje široko zazija. V tem trenutku skoči žena s stola in vsa v skrbnih zaključih:

— Pojdi no, stari, brž do! Vežna vrata sem pozabila zapreti in zakleniti.

Iz Celja

— **Vest o smrti Stevana Radića** je tudi na prebivalstvo v Celju napravila globok vtis. Raz več hiš, kakor tudi raz mestni magistrat so zaplapolale črne zastave. Ljudstvo potrto razpravlja o smrti velikega voditelja hrvatskega naroda.

— **Vstopnice za letalski dan v Celju** so se razposlale v vse večje kraje. V Celju se dobe pri trvdki Gorihar in Leskovšek na Glavnem trgu in v trafiki Kovač. Segajte pridno po njih! Prosti leti se izžrebajo samo izmed vstopnic iz predprodaje. V petek 17. avg. se izžrebane številke objavijo v sobotnih listih.

— **Poljske tatvine** so se pričele pojavljati v celjski okolici. Te dni so na Lavi prišli neko Marijo Kovač, ki si je nabrala raznih pridlovkov. Znana pa je tudi drugače kot nevarna tuji lastnini.

— **Smrtna kosa.** V sredo 8. t. m. je umrl na Polulah posestnik Jakob Košec v starosti 69 let.

— **Stanovanjsko hišo pri »Kroni«** je dobil v zgradbo pri ofertalni licitaciji od mestnega magistrata nemški celjski stavbenik Kališnik.

— **Gosp. Karlu Saneinu,** ravnatelju So-le Glasbene Matice v Celju, je poverilo vodstvo ferijalnega glasbenega tečaja, ki ga je priredil zagrebški oblastni odbor, vijolinski melodični pouk, ki se vrši že par tednov na zagrebški akademiji. Gosp. ravnatelj Sanein se vrne v začetku novega šolskega leta v Celje.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Radi vprašanja ubit. — Poneverbe poštnega sluga. — Detomor ali mrtvorojenec. — Nesreče pri kopanju. — Zločinec ali samomorilec? — Krvava delavska bitka. — Pretepen snubač.

V torek je bila zbrana v neki gostilni v vasi Mol pri Subotici večja družba vaščanov, ki je ob čaši dobre kapljice razpravljala po celodnevem trudu in napornem poliskem delu važnejše politične in dnevne dogodke. Med pivci je bil tudi neki Stjepan Polić, ki je nedavno prišel po opravih iz Dalmacije. Dočim so ostali pivci mirno nadaljevali svoje pogovore, se je Polić kmalu prav pošteno nalezal močnega vina in je pričel postajati siten in nadležen. Gostje se za njegove pijane muhe niso dotikli zmenili, dokler ni pričel Polić prodajati svoje politične modrosti. Naenkrat je Polić vprašal sopivce, če vedo, kdo in kaj je Stjepan Radić. Na to vprašanje so planili vaški fantje izza mize in pričeli s pijanim Polićem pretep, ki je končal s Polićevo smrtjo. Ubijalec so takoj po izvršenem dejanju brez sledu izginili.

Nedavno so ugotovili poštni uradniki v Travniku v Bosni, da razna pisma, zlasti pa denarna, niso bila dostavljena naslovljencem in da so na skrivnostno način izginila. Kmalu so izsledili storilca v osebi poštnega sluga Jovana Teklića, ki je že delj časa poneverjal denarna in priporočila pisma, iz katerih je kradel denar. Uvedena je bila obširna preiskava, ki je ugotovila, da gre za velike svote poneverjenega denarja. Pri hišni preiskavi, ki je bila izvršena na Tekličevem stanovanju, so našli preiskovalni organi tudi večje množine navadnih pisem, ki jih je Teklič dnevno kradel iz poštnega nabiralnika in nosil domov, kjer je s pisem odstranjeval še nežigosane znamke. Znamke je na lep način odstranil s pisem in jih prodajal okoliškim kmetom, ki so prihajali po opravih na pošto. Teklič je bil takoj odpuščen iz službe. Tatinski sluga je počenjal to že več let na ta način, da je prejemnika denarnega ali priporočnega pisma enostavno sam podpisal in si pisma pridržal. Po preiskavi je bil Teklič te dni izročen sodišču.

Sarajevska policija je slučajno izvedela, da je bila neka deklica v predmestju noseča in je te dni morala na vsak način roditi. Ko so deklo vprašali, kje ima otroka, je odgovorila, da sploh ni bila noseča in da ne more biti govora o otroku. Policija je takoj uvedla poizvedbe, ki so bile uspešne. Aretirala je deklo in njeno mater ter ju takoj ostro prijel. Deklica je po krajšem obotavljanju priznala, da je res rodila nezakonsko dete, ki pa je bilo mrtvorojeno. Zato je trupelce zakopala na domačem vrtu. Policijski organi so takoj odšli na njen dom in tam po daljšem iskanju našli truplo zakopano v drvarnici pod sodom. Deklico in njeno mater so pridržali v zaporu, dočim so novorojenčkov truplo oddali v prosek-tor tamošnje bolnice, kjer bo zdravniška obdukcija ugotovila, ali gre res za mrtvorojenca dete ali pa za detomor.

Kopalne nesreče so zadnje čase radi velike vročine v vsej državi vedno bolj pogoste. Iz Bjeljine v Bosni poročajo, da je tam pri kopanju utonil učitelj Dragotin Sunčak. Sokopanci so prepoznali opazili, da se Sunčak potaplja in mu niso mogli priskočiti na pomoč, ker je močan tok reke že odnesel učitelja. Ker je bila vsaka rešitev združena s smrtno nevarnostjo, se nihče ni upal v drotno vodo. — V Slavnskem Brodu sta v nedeljo utonila dva kopalca. V Brodu bi se v nedeljo kmalu pripetila težka nesreča. Nekj lastnik motornega čolna je prevažal kopalce na svojem čolnu iz mesta na precej oddaljeno kopališče Ada ob Savi. Ker je naložil preveč potnikov, se je pričel čoln blizu brega potapljati in se je kmalu ob silnem kričanju otrok in žensk prevrnil. K sreči se je nahajalo v bližini več drugih čolnov, s katerimi so

Schicht
Terpentin-Milo
s svojimi prednostmi

se neprestano suče okrog solca.
Ravno tako mirno mine dan ko se pere perilo, če gospodinja izkoristi 7 prednosti, katere ima

vse kopalce rešili. — V ponedeljek je šla 55 let stara ženska Marija Njegovan iz Doboja v neko vas onstran reke Bosne. Ker na tistem kraju ni nobene mostu, je sklenila, da si pripravi prevoznino z brodom s tem, da prebde reko. Bosna je na tem kraju, zlasti v poletnih mesecih, zelo plitva, toda precej močan tok vode je slabotni stariki spodenel noge. Njegovanova je padla v vodo in utonila. Truplo so našli šele včeraj zjutraj na jezu nad nekim mlinom.

V sredo je bil na Tuškancu v Zagrebu aretirani neznan možik, ki se je dlje časa sumljivo potikal okrog stanovanja tajnika HSS in narodnega poslanca dr. Juraja Krnjevića. Policija je sumljivca aretirala in odvedla na ravnateljstvo, kjer so tako pričeli z zasliševanjem. Aretirani je izjavil, da se piše Rudolf Zorčić, mehanik iz Zagreba. Pri telesni preiskavi niso pri njem našli nobenih dokumentov, potom katerih bi bilo mogoče ugotoviti točno identiteto. Pri nadaljnjem zasliševanju je Zorčić izjavil, da je pred kratkim prišel iz Nemčije v Zagreb, kjer si je hotel poiskati službo. Poneže pa je zoper rekel, da ni bil v Nemčiji in da je stalno bival v Zagrebu. V Tuškancu je baje odšel zato, da bi poiskal kak pripraven kraj, kjer bi izvršil samomor. Policija seveda njegovim izjavam ne verjame in je sumljivega ptička pridržala v zaporu.

V tovarni železniških vagonov v Smederevski Palanki je pred dnevi izbruhnila stavka radi prenikskih plač. Stavkalo je kakih 50 delavcev, dočim je nekaj delavcev kljub temu hodilo redno na delo. Zato so stavkajoči sklenili počakati stavkokaže pri njihovem povratku z dela v zasedi in jih prav pošteno preteptati. V torek popoldne je prišlo med obema skupinama do hude bitke. Najprej so govorile gorjace, za njimi noži, končno pa revolverji. Ko so avizirani orožniki pretepače razdvojili, sta na bojišču obležala dva delavca od stavkajočih mrtva, dva stavkokaža pa težko ranjena. Večina napadalcev je bila že včeraj pod ključem.

V vasi Grk pri Sremski Mitrovici se je nedavno naselil mlad čevljarski pomočnik Luka Jovanović, ki je kmalu odprl lastno delavnico. Nekega dne se je seznanil z vaško lepoticco Marico Nenadović in se takoj do ušes zaljubil v njo. Maričini starši pa niso o eventualnem zakonu med njihovo hčerko in čevljarjem Luko hoteli niti slišati. Zato se je zaljubljeni Luka odločil, da bo deklico enostavno ugrabil. To svojo namero je v ponedeljek zvečer tudi izvršil. Marica se je v mraku vlačila v družbi svojih prijateljev zabave na vozu domov. Nenadoma je planilo iz teme pred voz več možkih, ki so Marico potegnili z voza in jo odvedli. V napadalcu, ki jo je trdno držal v naročju, je spoznala zaljubljenega čevljara. Luka je svojo oboževanico odnesel na svoj dom, kjer se je skrbno zaklenil in zabarikadiral. Ko so Maričini domači zvedeli za rop njihove hčere, so poklicali na pomoč nekaj pogumnih, mladih sorodnikov, ki so takoj odšli reševati ugrabljeno deklico. V Lukino hišo so vdrli s tako silo, da so v trenutku razbili troja težka vrata. Rešili so deklico, zaljubljenega Luko so pa tako pretepli, da še dolgo ne bo mogel hoditi.

Pri zaroki.

Tast: — Z roko svoje hčere vam dajem tudi doto 15.000 dolarjev, gospod profesor.

Zet: — Razumem, toda vaša gosposdična hčerka ima vendar dve roki, ali ne?

Edgar Wallace:

TRJE PRAVIČNIKI

ROMAN.

»Izbrali si ne boste proge Dover - Calais!« je nadaljeval Manfred. »Boli še bo, da se poslužite črte Newhaven - Dieppe. Tam je potovanje vsekako varnejše, čeprav vam ne morem jamčiti za nič. Oberzohn izda zelo mnogo denarja v vohunske namene. Naša hiša je na primer že več dni pod nadzorstvom. Prosim, stopite semkaj!«

Manfred je stopil k oknu in je odgrnil zavoso.

»Ali vidite kakega vohuna?« je vprašal mežikaje z očmi.

Mr. Washington je premeril cesto. »Seveda!« je odgovoril. »Onile možak na vogalu, ki puši smotko!«

»Je detektiv s Scotland Yarde. Ali še koga vidite?«

»Moža, ki onstran ceste snaži okna.«

»Docela nedolžen državljani,« je odvrnil Manfred.

»Nu, avtomobilski taksiji vendar ne morejo biti, ker so prazni.«

Mr. Washington je pokazal na vrsto avtomobilov, ki so stali drug za drugim sredi ceste.

»Nasprotno — špijon je v prvem avtu v vrsti in sicer je šofer sam. Če bi vi šli sedaj dol in poklicali taksi, bi prišel k vam. Če bi ga pozval kdo drugi, bi odgovoril, da je že oddan lme mu je Clarke, stanuje na Portlington Mews 43. Bil je že večkrat kaznovan, živi ločeno od svoje žene in dobi za svoj posel sedem funtov na teden, deset funtov, kadar vozi Oberzohna, vrhu tega pa še ves izkupiček, ki mu ga vrže taksi!«

Washington se ni mogel načuditi.

»Opazujejo vas neprestano, sleherni vašo kretnjo. Tudi če ne vzamete njegovega voza, vam bo vzlic temu sledil. Na to morate biti pripravljeni. Mr. Washington, vse karte polagam odprte pred vas na mizo. Prosim vas, da storite nekaj, kar bi moral sicer izvršiti jaz ali Poiccart ali pa Gonsalez, če nam vi odrečete svojo pomoč. Odkrito vam pa priznam, da smo vsi trije tod nenadomestljivi.«

»Pojdem,« se je odločil Američan. »Kaj gor, kaj dol, jaz poidem v Lizbono. Katere pot naj uberem?«

Poiccart je vzel iz žepa preganjen papir.

»Newhaven, Dieppe, Pariz. V ekspresnem vlaku imate že rezerviran kupé, jutri pozno zvečer boste v Valladolidu kjer boste prestopili v portugalski poštini vlak, če vam ne bom mogel v luno pripraviti letala. Drugače boste pojutrišnjem ob 2. popoldne v Lizboni. — Manfred, boljše bo, da vzame pismo že zdaj s seboj.«

Manfred je odprl tresor v zidu in vzel iz njega podolgovat pisemski ovoj, ki je bil naslovljen na »senhora Alvaza Manuela y Cintra, ministra za kolonije.« Pismo je bilo večkrat zapečateni.

»Prosim vas, da to pismo predaste v roke senhora Cintre. Težkoč pri tem ne boste imeli, ker vas minister že pričakuje. Ali boste potovali v tej obleki?«

Američan je trenutek pomislil.

»Da, saj je za potovanje primerna kakor vsaka druga.«

»Izvolite si, prosim, sleči žaket!«

Washington je storil po ukazu.

Manfred je razparal podlogo in vtaknil vanjo pismo. Na Američanovo začudenje se je tedaj Leon izkazal kot spretni gospodinja. Tako večje je zašil razporo, da je Elija Washington moral dvakrat pogledati, da je našel mesto, kjer je bil Manfred prerezal podlogo.

»Well, tega ne bodo nikdar našli! M. Gonsalez, prihodnjič vam pošljem svoje srajce v popravilo!« je vzkliknil Američan.

»Evo vam še nekaj, kar boste vzeli s seboj!«

Bila je črna usnjena, že mnogo rabljena listnica, na kateri je bila pritrjena železna verižica, ki se je končavala v usnjem pasu.

»Tole si izvolite prepasati okoli ledij in pazite, da listnice nikdar ne odložite. V njej ni nič drugega kakor nekaj pisemskih ovojev, ki so večkrat zapečateni. Če jih slučajno izgubite, ne bo posebne škode.«

»Torej mislite, da bodo merili na listnico?«

Manfred je prikimal.

»Nikdo seveda ne more vedeti, kaj bo storil Oberzohn. V lokavosti svoje kače še prekaša. Toda izkušstvo me je naučilo, da je lopov tem večji bedak in da so njegove pogreške tem hujše, čim premetenejši je. Aha, potrebovali boste tudi denarja.«

»Well, sicer nisem baš suh,« je smejé odgovoril Washington, »zakaj kače predstavljajo dobro naložen kapital. Vzlic temu... kot posloven človek se ne bom branil!«

Naslednjih pet minut so razpravljali le o finančnih vprašanjih in Washington se je moral nemalo začuditi, ko je videl, s koliko radodarnostjo razpolagajo »Trije pravičniki!«

Ko je stopil na cesto, se je od strani ozrl na šoferja, ki mu je vprašuje namignil z roko, ter je šel mimo njega, kakor da bi ga ne videl. Nato se je okrenil se vrnil na Regentsko cesto, poklical taksi, ki se mu je zdel manj sumljiv, in je ukazal šoferju, naj ga pelje v Ritz-Carlton, kjer si je bil naročil sobe.

Avto je bil že v polnem diru, ko se je previdno ozrl nazaj: kakor mu je bil Manfred napovedal, ga je sumljivi avto zasledoval.

Mr. Washington je šel v svojo sobo, odprl okno in pogledal ven. Avto se je postavil v dolgo vrsto čakajočih avtomobilov: šoferja ni bil več v njem.

»Sel je telefonirat,« je zamrmral Washington.

In bi bil dal mnogo denarja, če bi bil mogel doznati vsebino pogovora.

Za veselice, plese in slične prireditve izdeluje vabila, letake, lepake, plesne rede itd. okusno in po najnižji ceni

Narodna tiskarna v Ljubljani

Nemčija bi bila lahko zmagala

Zanimive izjave bivšega vrhovnega poveljnika zavezniške vojske maršala Focha. — Nemci so imeli dober načrt, toda generalni štab ga ni znal izvesti.

Urednik madriškega lista »ABC« je posetil te dni v Parizu maršala Focha in ga naprosil, naj mu odgovori na nekatera vprašanja glede svetovne vojne. Maršal je odgovarjal na vsa vprašanja odkrito in izčrpno. Na vprašanje, je li bila mogoča Nemčija v svetovni vojni zmagati, je bivši vrhovni poveljnik zavezniških armad brez pomisleka odgovoril, da zmagala nemška orojna ni bila izključena. Ta odgovor, je dejal maršal Foch, vas utegne presenetiti tem bolj, ker ga čujete iz ust bivšega vrhovnega poveljnika zavezniške vojske. Da, Nemčija bi bila lahko zmagala v svetovni vojni, in sicer ne samo v začetku, marveč še spomladi leta 1918. Lahko bi bila zmagala, če bi se bilo vrhovno poveljstvo njene armade točno držalo načrta in če bi bilo pri tem nekoliko spretnejše. Še vedno se čudim, kako je mogoče, da je Nemčija, ki je tako dolgo pripravljala vojno, v tehničnem izvajanju svojih strateških načrtov popolnoma odpravila. Čudim se, kako je bilo mogoče, da nemški generalni štab ni dovolj skrbel za desno krilo svoje armade. Vem, da je general grof Schlieffen, ki je pripravil ofenzivo proti Franciji in Belgiji, neprestano zahteval, naj se generalni štab slednjič odloči za naložbo, ki naj bi privadila desnemu krilu, čigar čete bi morale oblegati Antwerpen in zasesti obalo Rokavskega zaliva vsaj do Boulogne. Toda desno krilo nemške armade, ki je segalo v obliki pahljače od Belgije do severne Francije, je bilo treba neprestano utrjevati. Grof Schlieffen je še na smrtni postelji vzkliknil: Poskrbite, da bo desno krilo dovolj utrjeno!

Toda nemški generalni štab je začel usodno napako s tem, da je oslabil desno krilo v najodločilnejšem trenutku v prid levemu krilu in s tem, da je poslal tri divizije zopet proti Rusiji v vzhodno Prusijo, kjer pa je bila bitka med Hindenburgom in Rennenkampffom že dobljena. Nemško krilo je bilo oslabiljeno tako, da se ni moglo uspešno upirati zavezniškim četam in se je moralo umakniti. Zgodilo se je isto kot z armado generala v. Klucka, ko se je približala Parizu. Čez nekaj mesecev so skušali Nemci svojo napako popraviti in so zasedli obalo, toda pri Ypru so bili poraženi. Ta poraz je treba smatrati za neposredno posledico prvotne napake.

Na vprašanje, je li bil po njegovem mnenju nemški umik po prvi bitki na Marni neizogiben ali prenaqljen, je maršal Foch odgovoril, da je bilo oboje. Iz strateškega vidika je zašla nemška armada pred Parizom v zelo kritičen položaj, kajti zavezniška vojska je potisnila desno krilo nazaj in med prvo in drugo armado je nastala vrzel. Na drugi strani bi si bili pa Nemci lahko še opomogli, namesto da so se tako naglo umaknili. Zdj se jasno videti, da je imela služba inteligence pri

naših sovražnikih zelo mnogo nedostatkov. Samo tako se da pojasniti vloga, ki jo je igral podpolkovnik Hensch, čigar pesimistična poročila so bila kriva, da se je vsa nemška fronta pomaknila nazaj. Psihološko pojasnilo nam daje načelnik nemškega generalnega štaba general Moltke v pismih, ki jih je pisal svoji ženi in ki jasno pričajo o pesimizmu in težki generalovi bolezni. Mirno lahko rečem, da je v bitki na Marni nemški generalni štab popolnoma odpovedal. Dokazal je, da ni bil zmožen težke naloge, ki mu je bila po-
verjena.

Na vprašanje, ali bi bilo bolje za Nemce, če bi se bili držali drugega načrta, ki je priporočal ofenzivo na zapadni fronti in odločilno ofenzivo proti Rusiji, je maršal Foch odgovoril:

— Ta načrt je imel svoje privržence, med drugimi tudi Waldersea in Hansa von Delbruecka. Ne mislim pa, da bi imela Nemčija od tega kako večjo korist, tudi če bi Rusijo porazila. Po mojem prepričanju bi se bili Rusi umaknili daleč v notranjost države in ponovila bi se bila tragedija, ki je doletela v Rusiji Napoleona. Poleg tega moram ugotoviti, da je izvedba načrta važnejša nego načrt sam. Nemški načrt za zapadno bojišče je bil dober, izvedba je pa odpovedala. Omenil sem že, da bi bili Nemci spomladi l. 1918. lahko zmagali. Če bi bili prodrli do Amiens, bi bila angleška armada odrezana od francoske. Pa tudi po ofenzivi generala Mangina 18. julija 1918. položaj za Nemce še ni bil obupen. Priznam, da iz vojaškega vidika ne razumem, zakaj se okrog 20. avgusta general Ludendorff ni umaknil na linijo Metz — Meuse — Bruselj — Antwerpen. Pripravil s. m bil vse za napad na Hindenburgovo fronto in če bi se bila nemška armada umaknila na omejeno linijo, bi bil moral vse znova začeti. Ta strateški umik bi bil lahko podaljšal svetovno vojno še za eno leto in sami veste, kaj vse se lahko zgodi v enem letu. Na drugi strani pa razumem, da Ludendorff ni mogel prisilit samega sebe na ta strateški umik, ker bi bil izgubil mnogo vojn materijala, ki bi ga ne bilo lahko nadomestiti. Trdim celo, da bi bili Nemci lahko odbili našo fronto v decembru 1918 za Reno. Če bi bili imeli Nemci svojega Gambetta, bi se bila vojna zavlekla in kdo ve, kakšen bi bil konec.

Tudi njemu je prav.

Oče sinu, ki noče delati in se vsako jutro privleče pošteno nadelan domov: — Tako ne gre več dalje. Od mene ne dobiš od danes naprej niti pare več. Dosti dolgo sem podpiral tvojo lenobo. Zadnji čas je že, da zaploveš v življenje s svojim lastnim čolnom.

Sin: — Meni je tudi prav, samo denar mi daj, da si nabavim čoln.

Smrt slavnega francoskega letalca

Francosko aviatiko je zopet zadela hud udarec. Pri poskusnem poletu se je ubil eden najboljših francoskih aviatikov, slavn Drouhin. Nesreča se je pripetila v sredo popoldne Drouhin, ki se je zadnje čase pripravljaj za preko-oceanski polet, se je v sredo dvignil v svojem letalu v spremstvu inženjerja Gianolija in radiotelegrafista h kratkemu krožnemu poletu. Med poletom pa je v motorju nastal defekt in letalo je iz precejšnje višine strmoglavilo na tla. Pri padcu se je aeroplan popolnoma razbil. Izpod razvalin so potegnili težko ranjenega Drouhina in njegova sremiljevalca Prepeljalo so jih takoj v bolnico, toda Drouhin je kmalu podlegel poškodbam.

Drouhin je bil eden najslavnejših in najpopularnejših francoskih letalcev. Odlikoval se je zlasti med svetovno vojno. Kakor drugi smeli letalci, je bil tudi on pripravljen tvegati svoje življenje za preko-oceanski polet. K poletu je startal že lani, a se je moral radi neugodnega vremena vrniti. Letos je poskušal znova, vendar mu sreča ni bila mila. Smrt je prekinila vse njegove smele načrte in tako je Francija zopet izgubila enega svojih najboljših sinov. Tragična smrt pogumnega letalca je v vsej Franciji vzbudila splošno žalost.

Letalec Courtney v Ameriki

Letalec Courtney in njegovi spremljevalci, ki jih je rešil na odprtem morju parnik »Minevasca«, so prispeli v Newyork, kjer so naleteli na težkoče pri izseljeniških oblastih, ker so baje stopili na ameriška tla nezakonitim potom. Izseljeniške oblasti so pozvale letalce, naj se takoj javijo izseljeniškiemu uradu na Ellis Islandu, sicer jih pošljejo v Anglijo odgovornim potom. Če se jim posreči urediti svojo zadevo pri uradu na Ellis Islandu, bodo morali kljub temu čakati nekaj dni, kajti odbor, ki jih je sprejel in privedel na ameriška tla, ni dobil od izseljeniških oblasti tozadevnega dovoljenja. Ker niso imeli dovoljenja, so zakrivilo letalci po mnenju izseljeniškega urada kaznivo dejanje. Tudi lastništvo parobrodne družbe čije parnik je sprejel ponesrečene letalce na krov, so ameriške oblasti zagrozile z denarno globo v znesku 4000 dolarjev. Če bi se hoteli letalci izogniti uradnemu postopanju.

Kapitan Courtney je ameriškim novinarjem izjavil, da namerava družici poleteti čez ocean. Prvi njegov polet je dokazal, da je potreben za preko-oceanski polet v prvi vrsti stabilen kovinast hidroplan in dobra oddajna postaja. Če bi ne bil aeroplan, s katerim je hotel Courtney preleteti ocean, kovinast bi bili vsi zgoreli še predno so se spustili na morje. Courtney upa, da bo še videl svoje letalo, ki je ostalo na odprtem morju. Po njegovem mnenju bo morski tok zanesel letalo k španski obali, kjer ga potegnejo iz morja.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Robert Adolf König naznanja v svojem in v imenu vseh sorodnikov pretužno vest, da je njegov nad vse ljubljani papa, stari papa, tast in stric, gospod

Josip König

mestni stavbenik,

dne 9. t. m. po dolgem, mukapolnem trpljenju nenadoma boguvdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto, dne 11. avgusta 1928 ob 5. uri popoldne izpred hiše žalosti. Marmontova ul. št. 16, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 9. avgusta 1928.

Trgovski pomočnik

mlad, ki je že vodil podružnico na deželi, z dobrimi pričevanji, išče primerno službo. — Ponudbe pod »September« na upravo »Slov. Naroda.« 1427

Znamke

večja množina, takoj na prodaj. — Dopise pod »Znamke« na upravo »Slov. Naroda.« 1425

Maline

kupuje vsako množino

„ALKO“

družba z o. z.
Ljubljana-Kolizej

Pianino

izboren, z zelo čistim tonom, se ugodno prodaja. Naslov v upravi »Slov. Naroda.« 1434

Frizerko

resno, perfektno moč, sposobno za voditeljico, iščem. Plača po dogovoru. Ponudbe na salon P. Dučić, Slavovska Požega. 1437

Prodaj ali zamenjam

zemljiško posestvo v Celju, Slovenija, za stanovanje prosta vila s 5 sobami, kopel, plin, električna luč parketirano, velik vrt (4500 m²) garaža in delavniško poslopje vrednost 350.000 Din, sedanj čisti letni donos 30.000 Din za zemljiško posestvo ali hipoteko v Avstriji. Posreduje pooblaščenca realiteta prometna pisarna Heinrich Sca-gnettel, Graz, Qirard-gasse 8 1429

Zadruga pekov za sodni okraj ljubljanski v Ljubljani obvešča vse člane, da je preminul dne 9. avgusta 1928 njen dolgoletni član, gospod

JAKOB GRIL

pekovski mojster v Ljubljani,

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 11. avgusta t. l. ob 1/2 15. uri iz mrtvašnice deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu 1435

V LJUBLJANI, dne 9. avgusta 1928.

NACELSTVO.

Trgovski pomočnik

spre en špecerist, vojaščine prost, zmožen nemškega in slovenskega jezika

se takoj sprejme.

Ponudbe na upravo lista pod sifro »Specerisi« 1432.

Komercijalna banka d. d.

Podružnica LJUBLJANA, Mestni trg št. 5

Afiliacija Banke čehoslovaških legij, Praga

Obavlja vse bančne posle najkulantneje, sprejema vloge na tekoči račun in na hranilne knjižice. Pooblaščen prodajalec srečk državne loterije. Prodaja drž. srečk na obroke. Prodaja in nakup deviz in valut.

Brzojavni naslov: Komerčanka. — Telefon: 2005. Pošt. hran. rač. št. 13.320.